

gram. Deze wat grotere aantjes leveren minder problemen op in een afmeststelsysteem, waardoor een hogere produktie gehaald wordt.

Visteeltperspectief in Flevoland

DOOR: WAYNE R. DIELEMAN

Flevoland, met een inwonertal van ca. 200.000, is de twaalfde en jongste provincie van Nederland. Flevoland is een unieke provincie ten opzichte van de rest van Nederland, en zelfs van de gehele wereld. De provincie is immers door de mens gemaakt, ze bestaat namelijk bijna geheel uit uit zee verkregen polderland. Deze uit zee ontgonnen poldergrond is met name uitermate geschikt voor het bedrijven van land, en tuinbouw. De voornaamste bedrijfstakken welke in de provincie Flevoland tot ontwikkeling zijn gekomen zijn dan ook binnen de agrarische sector te vinden.

Landbouw

Flevoland vervult een voortrekkersrol binnen agrarisch Nederland en herbergt een van de modernste landbouwgebieden van West-Europa. Een groot deel van de agrarische nationale produktie, bestaande uit consumptie-, en poot aardappelen, uien en suikerbieten, komt uit de provincie

Flevoland. De efficiënte indeling van de kavels in de provincie is voor een belangrijk gedeelte verantwoordelijk voor het hoge niveau waarop de landbouw in Flevoland staat.

Binnen de agrarische sector zijn er verschillende differentiaties. De belangrijkste zijn echter de akkerbouw en de rund-

veehouderij. Daarnaast is er nog: tuinbouw en de intensieve veehouderij (zie tabel).

productie-aandeel (%) land- en tuinbouwgewassen in de provincie Flevoland t.o.v. Nederland. (1988)

Zaai-uien	49
Granen	29
Pootaardappelen	29
Consumptieaardappelen	23
Suikerbieten	19
Fruit	12
Tuinbouw (volle grond)	10

Visserij

Aan de rand van het jonge polderland ligt een dorp dat al meer dan duizend jaar bestaat en dat zich met een geheel andere bedrijfstak bezig houdt.

Urk heeft een van de modernste kottersvloeden ter wereld. Er wordt voornamelijk op platvis zoals schol (*Pleuronectes platessa* L.), tong (*Solea solea*) en in mindere mate op tarbot (*Scophthalmus maximus* L.) gevestigd. De vangst van deze vissen geschiedt met behulp van de zogenaamde boomkorvisserij. De meeste van de Urker kotters zijn dan ook uitgerust met boomkorten welke geschikt zijn voor deze visserij. De gevangen vis wordt nog steeds vermarkt op Urk zelf. De aanvoer van de gevangen vis geschiedt per schip of per as. Hieronder worden in tabel 1 de omzetcijfers van 1987 en 1988 aangegeven.

Tabel 1: Omzet zeevis Gemeentelijke Visafslag Urk.

Vergelijkend omzet overzicht over 1987 en 1988 zeevis (x Fl. 1.000,-)

Totale aanvoer	
1988	182.276
1987	197.113
absoluut verschil	-14.837
relatief verschil	-7%

Naast zeevis wordt er op de visafslag van Urk gedurende de zomer maanden veel zoetwatervis aangevoerd. Deze zoetwatervis wordt voornamelijk door de kleinere kotters op het IJsselmeer gevangen. Ze bestaat voor het grootste gedeelte uit aal, rode baars en snoekbaars.

Meer dan de helft van de beroepsbevolking 'op' Urk ('op', omdat Urk vroeger een eiland was) is werkzaam in de visserij, in een van de toeleveringsbedrijven voor de visserij, of in de visverwerkings bedrijven, welke op Urk talrijk vertegenwoordigd zijn. Deze bedrijven verwerken voornamelijk de platvis, welke door de Urker vloot gevangen wordt, tot filet. Het grootste deel van de filet wordt in diepgevroren toestand geexporteerd naar vele landen.

De verwerkingscapaciteit van de Urker visverwerkende industrie is echter toegenomen, terwijl de vangst van vis door de Urker vloot afneemt. Als gevolg hiervan wordt er ook veel vis verwerkt welke niet door de Urker vloot gevangen is.

kwaliteitsvis

De vraag naar kwalitatief hoogwaardige vis zal op Urk (en daarbuiten) alleen nog maar toenemen. Als gevolg van vangstbeperkende maatregelen (zeedagen regeling, quoterings, scholbox etc.) zal de aanvoer van vis via vangst in de toekomst niet toenemen. De vraag naar kwaliteitsvis neemt echter nog steeds met een half procent per jaar toe. Er zal dus gezocht moeten worden naar alternatieven welke de vraag naar kwalitatief hoogwaardige vis kunnen vervullen.

visteelt

Er zijn echter goede ontwikkelingsmogelijkheden in de provincie Flevoland voor een geheel nieuwe bedrijfstak naast de landbouw en de visserij. Aquacultuur, waaronder de visteelt begint in Nederland goed op gang te komen. De teelttechnieken worden nog steeds verbeterd. Er komen steeds betere teeltsystemen voor met name de paling op de markt. Er wordt intensief onderzoek verricht naar de voortplanting van vissen en naar de bestrijding van visziekteverwekkers.

Momenteel staan de teelten van paling en forel in de belangstelling. Voor deze twee vissoorten zijn goede afzetperspectieven daar de consumptie van paling en forel groot is (zie tabel).

Productie en consumptie van paling en forel in 1988.

consumptie paling:	7.000 ton
consumptie forel :	2.500 ton
productie paling	
- teelt	150 ton
- vangst	1.200 ton
productie forel	
- teelt	175 ton
- vangst	—
import paling	4.650 ton
import forel	2.325 ton

Thans zijn er binnen de provincie Flevoland 2 particuliere bedrijven en een vestiging van de O.V.B. (Organisatie ter Verbetering van de Binnenvisserij) welke zich bezig houden met de visteelt. Daarnaast zijn er nog plannen voor de bouw van met name palingkwekerijen in voorbereiding. De ondernemers die een visteeltbedrijf in Flevoland beginnen, zijn voornamelijk afkomstig uit de landbouw en de visserij. Dit is op zich niet zo verwonderlijk, want met name in deze twee sectoren gaat het momenteel niet meer al te best.

Problemen in de visserij zijn hierboven al besproken. Maar ook de landbouw, en in het bijzonder de akkerbouwsector verkeert in moeijelijkheden. Zo zeer zelfs, dat de meest politieke partijen in hun verkiezingsprogramma financiële hulp aan de akkerbouw beloven. Of hier veel van terecht komt moeten we nog maar afwachten.

Alternatieven

Vooral in de akkerbouw, de rundveehouderij en de intensieve veehouderij

is men naarstig op zoek naar nieuwe teelten c.q. houderijen (denk aan teelt van suikermais, witlof, winterwortelen, vlas, onderstammen voor de fruitteelt etc.). Binnen deze zoekactie naar alternatieven kan de agrarisch ondernemer ook denken aan de intensieve vishouderij. De Nederlandse agrarier is immers bekend met het gehele houderijgebeuren. De Nederlandse veehouderij staat internationaal gezien ook hoog aangeschreven. Ook de vakkenis op het gebied van de houderij is binnen het agrarische verband aanwezig (denk aan het goed functioneren van de zogenaamde O.V.O.-driehoek: Onderzoek, Voorlichting en Onderwijs). Met name in de provincie Flevoland zou van het bovenstaande zeer goed gebruik gemaakt kunnen worden daar alle drie de componenten van de O.V.O.-driehoek aanwezig zijn en zeer goed functioneren.

Onderzoek

Momenteel zijn er twee instituten in de provincie Flevoland die zich bezig houden met onderzoek binnen de visteelt.

Het eerste instituut is het CDI (Centraal Diergeneeskundig Instituut). Zij is gevestigd in Lelystad. Binnen dit instituut bestaat er een visziektekundige afdeling met 3 medewerkers. Deze afdeling verricht onderzoek naar preventiemaatregelen en bestrijding van verwekkers van visziekten. Deze afdeling is een onmisbare schakel in de visziekte diagnostiek in Nederland. Flevolandse vistelers zouden goed gebruik van het CDI kunnen maken. Snelle aanlevering van vismonsters, snelle verwerking van gegevens zouden van levensbelang kunnen zijn, omdat men gebaat is bij een snelle diagnose.

Het tweede instituut is de O.V.B. (Orga-

nisatie ter Verbetering van de Binnenvisserij). Zij is gevestigd naast de Flevocentrale te Lelystad. De viskwekerij van de O.V.B. gebruikt het koelwater van de centrale voor het verwarmen van de teeltbassins en de vijvers. De O.V.B. doet onderzoek naar de kweekmogelijkheden van inheemse vissoorten. Deze vissen worden na verloop van tijd weer in de Nederlandse binnenwateren uitgezet. De doelstelling van de O.V.B is het op peil houden van de visstand in de Nederlandse binnenwateren. De O.V.B. wordt deels gefinancierd uit de opbrengst uit de sportvisaktes.

Voorlichting

Voorlichting is een belangrijk item voor de Flevolandse landbouw. Er wordt dan ook hoogwaardige voorlichting gegeven. Binnen de verdergaande privatisering zou ook de visteelt betrokken kunnen worden. De pas opgerichte, en op Urk gevestigde Stichting voor de Nederlandse Aquacultuur zou in samenwerking met andere instanties de voorlichtingstaak goed kunnen vervullen.

Onderwijs

In de provincie Flevoland zijn verschillende landbouwscholen aanwezig.

Met name op de M.A.S. en H.A.S. scholen zou naast het specifieke landbouwonderwijs ook onderricht in visteelt kunnen worden gegeven. In het verleden heeft het A.O.C. (Agrarisch Onderwijs Centrum) te Emmeloord een oriëntatiecursus visteelt gegeven. Deze oriëntatiecursus wordt dit najaar door verschillende organisaties geëvalueerd. Er zal gekeken worden naar de haalbaarheid van het opzetten van zowel theoretisch als praktisch visteeltonderwijs in Flevoland. Dit eventueel gekoppeld aan een praktijkbedrijf etc.

Provincie helpt bij opbouw visteelt

De provincie is bereid te helpen bij ontwikkelingen die mede kunnen leiden tot de opbouw van de bedrijfstak visteelt in Flevoland. Zij richt zich met name op een voorwaarden scheppend beleid. Dit voorwaar den scheppend beleid is noodzakelijk en zal het meeste effect hebben wanneer een bedrijfssector nog in ontwikkeling is. De vestiging van een visteeltbedrijf in Flevoland zal dus meerdere voordelen op kunnen leveren omdat er in de provincie zeer goede locaties zijn welke uitermate geschikt zijn voor het exploiteren van een visteeltbedrijf. Zo zijn er goede mogelijkheden voor het uitoefenen van een viskwekerij in combinatie met een landbouwbedrijf, er zijn diverse zandafgravingen in de provincie aanwezig welke goed geschikt zijn voor viskweek. Via de reguliere visverwerkende industrie zouden viskweekproducten veredeld kunnen worden. Kortom: Flevoland biedt goede perspectieven voor de visteelt.

Voor meer informatie over vestiging etc:

Provincie Flevoland
t.a.v. dhr. P. Nagtegaal
Postbus 55
8200 AB LELYSTAD
Tel.: 03200-72586

Voor meer algemene visteeltinformatie:

Secretariaat van de
Vereniging Aquacultuur
Lange Jacht 2
8309 BA Tollebeek
Tel.: 05276-1542
Per 1 november 1989:

Secretariaat van de
Vereniging Aquacultuur
Lacón 22
8321 SR URK
Tel.: 05277-5055

PELLY'S Forellenkwekerij

Eethuis "De Regenboog"

januari a.s. bevrucht kuit

oogpunt of jonge forel

bestel tijdig **op = op**

tel. 05419 - 2323

RENDABEL PALING MESTEN BEGINT MET VITAAL® Pootaal

- Gegarandeerd vrij van zwemblaasworm.
- Gehele jaar door leverbaar.
- Keuze uit vier gewichtsklassen.

P O O T A A L K W E K E R I J

JAN JANNINK

Enschede telefoon 053-613195